

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Чортківського
медичного фахового коледжу
канд. мед. наук

Л.С. БІЛИК
2022 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про запобігання та протидію булінгу (цькування) у
Чортківському медичному фаховому коледжі

*Розглянуто та схвалено на
засіданні педагогічної ради
(протокол № 6 від 12.05.2022)*

м. Чортків

1. Загальні положення

1.1. Це Положення регламентує організацію роботи щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) у Чортківському медичному фаховому коледжі та розроблено у відповідності до чинного законодавства України.

1.2. Основною метою щодо протидії булінгу є психологічне, фізичне, економічне забезпечення та підвищення ефективності освітнього процесу, формування негативного ставлення до булінгу, захист психологічного здоров'я і соціального благополуччя усіх його учасників: здобувачів освіти, педагогічних працівників.

1.3. Головними завданнями є:

- ознайомлення здобувачів освіти, отримувачів освітніх послуг та співробітників з поняттям булінгу, його видами та проявами;
- навчання конструктивним формам спілкування, поведінковим реакціям;
- зняття деструктивних елементів у поведінці;
- творче вирішення конфліктних ситуацій;
- усвідомлення і прийняття індивідуальних відмінностей;
- розвиток адекватного рівня самооцінки й самоконтролю;
- формування навичок саморегуляції, внутрішніх афективних процесів та емоційної адекватності у контактах студентів з навколишнім світом;
- підвищення рівня самосвідомості здобувачів освіти, отримувачів освітніх послуг, співробітників коледжу, встановлення зв'язку із власним внутрішнім «Я» та один з одним;
- вміння вільно висловлювати власні почуття.

1.4. Дія Положення поширюється на усіх осіб, які перебувають з коледжем в трудових чи інших договірних відносинах та які можуть безпосередньо взаємодіяти з уразливими особами при виконанні своїх посадових обов'язків.

2. Визначення термінів

2.1. Булінг (цькування) - діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

2.2. Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі;
- наслідки у вигляді психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страху, тривоги, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

2.3. Кривдник – особа, яка вчинила насильство у будь-якій формі.

2.4. Особа, яка постраждала від насильства – особа, яка зазнала насильства у будь-якій формі.

2.5. Фізичне насильство – форма насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, кусання, а також незаконне обмеження волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

2.6. Психологічне насильство – форма насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи.

2.7. Сексуальні домагання – дії сексуального характеру, виражені словесно (погрози, залякування, непристойні зауваження) або фізично (доторкання, поплескування), що принижують чи ображають осіб, які перебувають у відносинах освітнього, трудового, службового, матеріального чи іншого підпорядкування.

2.8. Економічне насильство – форма насильства, що включає умисне позбавлення їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні необхідних послуг, примушування до безоплатної праці, інші правопорушення економічного характеру.

2.9. Кібербулінг (інтернет-мобінг або електронний булінг) – форма насильства, що вчиняється за допомогою електронних засобів комунікації.

Метою кібербулінгу є навмисна провокація чи залякування задля одержання влади над людиною та психологічної насолоди від її страждань.

3. Права та обов'язки учасників освітнього процесу в контексті протидії булінгу

3.1. Директор коледжу забезпечує створення у закладі освіти безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та булінгу (цькування), у тому числі:

3.1.1 з урахуванням пропозицій територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, головного органу у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну правову політику, служб у справах дітей та центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, розробляє, затверджує та оприлюднює план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу в коледжі;

3.1.2 розглядає заяви про випадки булінгу (цькування) здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб та видає рішення про проведення розслідування; скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) для прийняття рішення за результатами проведеного розслідування та вживає відповідних заходів реагування;

3.1.3 забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування);

3.1.4 повідомляє уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України та службі у справах дітей про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти.

3.2. Здобувачі освіти мають право на:

3.2.1 повагу людської гідності;

3.2.2 захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти;

3.2.3 отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг як особа, яка постраждала від булінгу (цькування), стала його свідком або вчинила булінг (цькування).

3.3.Здобувачі освіти зобов'язані:

3.3.1 поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;

3.3.2 відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля;

3.3.3 дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, а також умов договору про надання освітніх послуг (за його наявності);

3.3.4 повідомляти керівництво закладу освіти про факти булінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб.

3.4. Педагогічні працівники, інші особи, які залучаються до освітнього процесу мають право на:

3.4.1 захист професійної честі та гідності;

3.4.2 захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу, дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю.

3.5. Педагогічні працівники зобов'язані:

3.5.1 дотримуватися педагогічної етики;

3.5.2 поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;

3.5.3 особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, гуманізму, толерантності;

3.5.4 захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного та психічного насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти, запобігати вживанню ними та іншими особами на території Коледжу алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам;

3.5.5 дотримуватися установчих документів та Правил внутрішнього розпорядку Коледжу, виконувати свої посадові обов'язки;

3.5.6 повідомляти директора Коледжу про факти булінгу стосовно здобувачів освіти, педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого вони були особисто або інформацію, яку отримали від інших осіб, вживати невідкладних заходів для припинення булінгу (цькування).

3.6. Батьки здобувачів освіти мають право:

3.6.1 отримувати інформацію про діяльність закладу освіти, у тому числі щодо надання соціальних та психолого-педагогічних послуг особам, які постраждали від булінгу (цькування), стали його свідками або вчинили булінг (цькування), про результати навчання своїх дітей (дітей, законними

представниками яких вони є) і результати оцінювання якості освіти у закладі освіти та його освітньої діяльності;

3.6.2 подавати керівництву закладу освіти заяву про випадки булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу;

3.6.3 вимагати повного та неупередженого розслідування випадків булінгу (цькування) стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу.

3.7. Батьки неповнолітніх здобувачів освіти зобов'язані:

3.7.1 сприяти керівництву закладу освіти у проведенні розслідування щодо випадків булінгу (цькування);

3.7.2 виконувати рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків булінгу (цькування) в закладі освіти.

4. Запобігання та протидія булінгу в навчальному процесі

4.1. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) у Коледжі є постійним системним процесом, спрямованим на:

– визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів запобігання виникненню булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;

– виявлення булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;

– визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів вирішення ситуацій булінгу (цькування) та/або усунення потенційних ризиків його виникнення.

Запобігання булінгу в Коледжі здійснюється шляхом реалізації наступних стратегій:

4.2. Інформування.

Коледж надає на своєму веб-сайті відкритий доступ до такої інформації та документів:

4.2.1 Правила поведінки здобувачів освіти в Коледжі;

4.2.2 план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в коледжі;

4.2.3 порядок подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування) в Коледжі;

4.2.4 порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в Коледжі та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування).

4.3. Діагностика

Діагностика – соціальне і психологічне вивчення здобувачів освіти, викладачів і співробітників, моніторинг соціальних процесів та психічного розвитку окремих студентів, визначення причин, що ускладнюють особистісний розвиток, навчання та взаємини в колективі. Опитування учасників освітнього процесу проводяться анонімно.

4.4. Виховання

Важливим завданням профілактики булінгу є просвітницька робота, яку здійснюють куратори академічних груп та викладачі у процесі проведення виховних заходів. Куратор постійно впливає на соціально-психологічний клімат групи, планує та проводить заняття і вправи серед здобувачів освіти.

4.4.1 Виховання здобувачів освіти здійснюють відповідно до принципів науковості, системності, наступності, природовідповідності та зв'язку з реальним життям.

4.5. Корекція – здійснення психолого-педагогічних заходів з метою усунення відхилень у психічному та особистісному розвитку і поведінці, подолання різних форм девіантної поведінки (у разі недостатності психопрофілактичної роботи та за умови необхідності, своєчасності та ефективності застосування методів психокорекції та загальної психотерапії).

4.6. Реабілітація – надання психолого-педагогічної допомоги студентам, які перебувають у кризовій життєвій ситуації, з метою адаптації їх до умов навчання та соціального середовища.

5. Порядок проведення розслідування випадків булінгу в коледжі

5.1. Подання заяви про випадки булінгу:

5.1.1 учасники освітнього процесу, яким стало відомо про випадки булінгу (цькування), учасниками або свідками якого вони стали, або підозрюють його вчинення по відношенню до інших осіб за зовнішніми ознаками, або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб, зобов'язані повідомляти директора Коледжу.

5.1.2. розгляд та неупереджене з'ясування обставин випадків булінгу (цькування) здійснюється відповідно до поданих заявниками заяв.

5.1.3 Прийом та реєстрацію поданих Заяв здійснює секретар директора. Форма заяви є довільною.

5.1.5 датою подання заяв є дата їх прийняття.

5.1.6 розгляд Заяв здійснює директор з дотриманням конфіденційності.

5.2. Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування)

5.2.1 за результатами розгляду Заяви керівник закладу видає рішення про проведення розслідування випадків булінгу (цькування) із визначенням уповноважених осіб.

5.2.2 з метою розслідування випадків булінгу (цькування) уповноважені особи мають право вимагати письмові пояснення та матеріали у сторін.

5.2.3 для прийняття рішення за результатами розслідування директор створює комісію з розгляду випадків булінгу та скликає засідання.

5.2.4 склад Комісії затверджується наказом директора.

До складу комісії можуть входити керівник закладу, працівники та інші особи.

5.2.5 Комісія у своїй діяльності керується законодавством України та іншими нормативними актами.

5.2.6 якщо Комісія визначила, що це був булінг (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварка, тобто відповідні дії носять систематичний характер, то керівник закладу освіти зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції.

5.2.7 у разі, якщо Комісія не кваліфікує випадок як булінг (цькування), а постраждалий не згодний з цим, то він може одразу звернутись до органів Національної поліції України із заявою.

5.2.8 рішення Комісії приймаються більшістю її членів та реєструються в окремому журналі, зберігаються в паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів Комісії.

5.3. Потерпілий чи його/її представник можуть звертатися відразу до уповноважених органів Національної поліції України з повідомленням про випадки булінгу (цькування).

5.4. Терміни подання та розгляду Заяв:

5.4.1 заявники зобов'язані терміново повідомляти директора про випадки булінгу (цькування), а також подати Заяву.

5.4.2 рішення про проведення розслідування із визначенням уповноважених осіб видається протягом 1 робочого дня з дати подання Заяви.

5.4.3 розслідування випадків булінгу (цькування) уповноваженими особами здійснюється протягом 3-х робочих днів з дати видання рішення про проведення розслідування.

5.4.4 за результатами розслідування протягом 1 робочого дня створюється Комісія та призначається її засідання на визначену дату але не пізніше ніж через 3 робочих дні після створення Комісії.

5.4.5. Директор зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції про кваліфікований Комісією випадок булінгу (цькування) протягом одного дня.

6. Відповідальність за булінг в коледжі

Особи, винні у здійсненні насильства в Коледжі, несуть дисциплінарну, цивільну, адміністративну, кримінальну відповідальність, передбачену чинним законодавством України.